

Euroopa Liidu varjupaiga – ja rändehalduse õigustiku reformi peamised mõisted

A

ajutine kaitse — erandlik menetlus, mille eesmärk on anda massilise sissevoolu või eeldatava massilise sissevoolu korral viivitamatut ja ajutist kaitset kolmandatest riikidest pärit ümberasustatud isikutele, kes ei saa päritoluriiki tagasi pöörduda, eelkõige kui valitseb oht, et rahvusvahelise kaitse süsteem ei suuda nimetatud sissevoolu menetleda kahjustamata oma tõhusat toimimist kõnealuste isikute ning teiste kaitset taotlevate isikute huvides. Direktiivi 2001/55/EÜ (ajutise kaitse kohta) artikli 2 punkt a.

ajutise kaitse saaja – isik, kellel on ajutine kaitse, mis on määratletud direktiivi 2001/55/EÜ artikli 2 punktis a ja ajutist kaitset käsitlevas nõukogu rakendusotsuses, või muu samaväärne riiklik kaitse, mis on kehtestatud reageerimiseks samale sündmusele kui kõnealuses nõukogu rakendusotsuses. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt i.

alaealine – alla 18-aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik.

Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 10, direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 lg 4, määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 6, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 10, määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 9.

andmekogum – määruse 2024/1358/EL artikli 17, 19, 21, 22, 23, 24 või 26 kohaselt Eurodac-süsteemi salvestatud teave, mis vastab ühele andmesubjekti sõrmejäljekomplektile ja koosneb biomeetristest andmetest, tähtnumbrilistest andmetest ja olemasolu korral isikut tõendava või reisidokumendi skaneeritud värvikoopiast. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt y.

B

biomeetrilised andmed – määruse (EL) 2024/1358 artikli 2 punktis s määratletud biomeetrilised andmed. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 10.

biomeetrilised andmed – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 11 määratletud biomeetrilised andmed. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 8.

biomeetrilised andmed – sõrmejälgede andmed või näokujutise andmed. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt s.

D

diplom või muu kvalifikatsiooni tõendav dokument – diplom või muu kvalifikatsiooni tõendav dokument, mis on saadud ja kinnitatud liikmesriigis pärast vähemalt ühte õppeaastat selle liikmesriigi territooriumil tunnustatud riiklikus või piirkondlikus haridus- või kutseõppeprogrammis, mis vastab vähemalt rahvusvahelise ühtse hariduse liigituse 2. tasemele ja mida korraldab haridusasutus vastavalt asjaomase liikmesriigi õigus- ja haldusnormidele, välja

arvatud veebipõhised koolitused ja muud kaugõppe vormid. Määruse 2024/1351/EL (rändealduse kohta) artikli 2 lg 15.

E

ebaseaduslik riigis viibimine – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku viibimine liikmesriigi territooriumil, kui see kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik ei täida või enam ei täida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399 artiklis 6 sätestatud sisenemise nõudeid või muid asjaomasesse liikmesriiki sisenemise või seal viibimise või elamise tingimusi. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt g.

eestkostja – füüsiline isik või organisatsioon, sealhulgas pädeva asutuse poolt määratud avaliku sektori asutus, kes kohaldataval juhul abistab ja esindab saatjata alaealist ja tegutseb tema nimel tagamaks, et saatjata alaealine saaks kasutada määrusest (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) tulenevaid õigusi ja täita samast määrusest tulenevaid kohustusi, ning kaitseb samal ajal tema huve ja üldist heaolu. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 18.

elamisluba — liikmesriigi asutuste poolt selle liikmesriigi õigusaktides sätestatud vormis välja antud mis tahes luba, millega lubatakse kolmanda riigi kodanikul või kodakondsuseta isikul elada selle territooriumil. Direktiivi 2001/55/EÜ (ajutise kaitse kohta) artikli 2 punkt g.

elamisluba – liikmesriigi ametiasutuste, määrusega (EÜ) nr 1030/2002 kehtestatud ühtses vormis välja antud luba, millega lubatakse kolmanda riigi kodanikul või kodakondsuseta isikul elada seaduslikult selle liikmesriigi territooriumil. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 12.

EL-i solidaarsuskoordinaator – komisjoni määruse 2024/1351/EL artikli 15 kohaselt määratud isik, kellel on sama määruse artiklis 15 kindlaks määratud volitused. Määruse 2024/1351/EL (rändealduse kohta) artikli 2 punkt 28.

erakorraline vastuvõtmine – pakilise õigusliku või füüsilise kaitse vajadusega või kohest meditsiiniabi vajavate isikute vastuvõtmine ümberasustamise või humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise teel. Määruse 2024/1350/EL (ümberasustamise kohta) artikli 2 punkt 4.

esimene varjupaigariik - kolmandat riiki võib pidada taotleja esimeseks varjupaigariigiks ainult juhul, kui selles riigis:

- a) on taotlejale enne liitu saabumist antud selles riigis artikli 57 lõikes 1 osutatud tulemuslikku kaitset kooskõlas Genfi konventsiooniga või on talle antud artikli 57 lõikes 2 osutatud tulemuslikku kaitset ning ta saab ennast endiselt selle riigi kaitse alla anda;
- b) ei ole taotleja elu ja vabadus ohus rassi, usu, rahvuse, teatavasse sotsiaalsesse rühma kuulumise või poliitiliste tõekspidamiste tõttu;
- c) ei ähvarda taotlejat määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artiklis 15 määratletud tõsise kahju kannatamise reaalne oht;
- d) on taotleja kooskõlas Genfi konventsiooniga kaitstud tagasi- ja väljasaatmise eest ning väljasaatmise eest, millega rikutakse rahvusvahelises õiguses sätestatud õigust kaitsele

piinamise ning julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise või karistamise eest.

Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 58 lõige 1.

esindaja – isik või organisatsioon, kelle pädevad asutused on määranud aitama ja esindama saatjata alaealist määrusega 2024/1351/EL ettenähtud menetlustes, et tagada lapse huvide kaitse ja teha vajaduse korral alaealise nimel õigustoiminguid. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 punkt 12.

esindaja – füüsiline isik või organisatsioon, sealhulgas pädevate asutuste määratud ametiasutus, kellel on vajalikud oskused ja eriteadmised, sealhulgas alaealiste kohtlemise ja nende erivajaduste osas, mis võimaldavad tal vastavalt vajadusele saatjata alaealist esindada, abistada või tema nimel tegutseda, et kaitsta saatjata alaealise parimaid huve ja üldist heaolu sellisel viisil, et saatjata alaealine saaks kasutada direktiivist direktiivist 2024/1346/EL tulenevaid õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi. Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 13.

esindaja – füüsiline isik või organisatsioon, sealhulgas pädevate asutuste või organite määratud ametiasutus, kes esindab ja abistab saatjata alaealist ning kohaldataval juhul tegutseb saatjata alaealise nimel. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 7.

Eurodac-süsteemi andmed – kõik andmed, mis on salvestatud Eurodac-süsteemi kooskõlas määruse 2024/1358/EL artikli 17 lõigetega 1 ja 2, artikli 19 lõikega 1, artikli 21 lõikega 1, artikli 22 lõigetega 2 ja 3, artikli 23 lõigetega 2 ja 3, artikli 24 lõigetega 2 ja 3 ning artikli 26 lõikega 2. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt m.

Europoli andmed – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 16 määratletud Europoli andmed. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 6.

Europoli juurdepääsupunkt – määratud Europoli süsteem, mis peab sidet Eurodac-süsteemiga. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt l.

G

Genfi konventsioon — 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsioon, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga. Direktiivi 2001/55/EÜ artikli 2 punkt b.

H

haridusasutus – avalik-õiguslik või eraõiguslik haridus- või kutseõppeasutus, mis asub liikmesriigis ja on tema tunnustatud läbipaistvate kriteeriumide alusel kooskõlas riigisisese õiguse või haldustavadega. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 16.

humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmine – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku vastuvõtmine, mis liikmesriigi taotluse korral toimub Euroopa Liidu Varjupaigaameti, UNHCR-i või muu asjaomase rahvusvahelise organi suunamisel, kolmandast riigist, kuhu isik on olnud sunnitud ümber asuma, mingi liikmesriigi territooriumile ning kui vähemalt esialgse hinnangu alusel

- a) see isik täidab määruse 2024/1351/EL artikli 5 lõike 2 kohaseid vastuvõtmise tingimusi;
- b) sellise isiku suhtes ei kehti sama määruse artikli 6 kohased vastuvõtmisest keeldumise põhjused ning
- c) sellisele isikule antakse kooskõlas sama määruse artikli 9 lõikega 17 rahvusvaheline kaitse või riigisisese õiguse alusel humanitaarsetel põhjustel staatus, millega tagatakse õigused ja kohustused, mis on samaväärsed määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artiklites 20–26 ja 28–35 sätestatud täiendava kaitse saajate õiguste ja kohustustega. Määruse 2024/1351/EL (ümberasustamise kohta) artikli 2 punkt 3.

I

iga-aastane solidaarsusreserv – peamine solidaarsusalane reageerimisvahend rändesurve all olevate liikmesriikide toetamiseks vajaduste alusel. Määruse (EL) 2024/1351 (rändehalduse kohta) artikli 57 lõige 1.

identiteediandmed – määruse 2024/1358/EL artikli 17 lõike 1 punktides c–f ja h, artikli 19 lõike 1 punktides c–f ja h, artikli 21 lõike 1 punktides c–f ja h, artikli 22 lõike 2 punktides c–f ja h, artikli 23 lõike 2 punktides c–f ja h, artikli 24 lõike 2 punktides c–f ja h ning artikli 26 lõike 2 punktides c–f ja h osutatud teave. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt x.

INTERPOLi andmebaasid – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 17 määratletud Interpoli andmebaasid. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 13.

isikusamasuse kontroll – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 5 määratletud isikusamasuse kontroll. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 2.

K

kinnipidamine – liikmesriigi korraldusel taotleja hoidmine teatavas kohas, kus taotlejalt on võetud liikumisvabadus. Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 9, määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 12.

kodakondsuseta isik – isik, keda ükski riik ei pea oma õiguse kohaselt oma kodanikuks Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 punkt 2.

kodakondsuseta isik – isik, keda ei peeta ühegi riigi õigussüsteemis selle riigi kodanikuks. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 15, määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 5.

kolmanda riigi kodanik – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 6 määratletud kolmanda riigi kodanik. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 4.

kolmanda riigi kodanik – isik, kes ei ole liidu kodanik ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 5 määratletud liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omav isik. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 1.

kolmanda riigi kodanik – isik, kes ei ole liidu kodanik ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ega sellise riigi kodanik, kes osaleb käesoleva määruse kohaldamises liiduga sõlmitud lepingu alusel. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt f.

korduv taotlus – uus rahvusvahelise kaitse taotlus, mille esitamiseks avaldatakse soovi mis tahes liikmesriigis pärast eelmise taotluse kohta lõpliku otsuse tegemist, sealhulgas juhul, kui selle taotluse suhtes on tehtud selle sõnaselgelt või kaudselt tagasivõtmise tõttu keelduv otsus. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 19.

kutsuja — liikmesriigis vastavalt artikli 5 alusel vastu võetud otsusele ajutist kaitset saav kolmanda riigi kodanik, kes soovib enda juurde kutsuda oma pereliikmed. Direktiivi 2001/55/EÜ (ajutise kaitse kohta) artikli punkt h.

kriisiolukord –

a) **erakorraline olukord**, kus kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute massiline saabumine liikmesriiki maa-, mere- või õhuteed pidi, sealhulgas maabumine otsingu- ja päästeoperatsiooni järgselt, on nii ulatuslik ja sellist laadi, et kui võtta muu hulgas arvesse liikmesriigi rahvaarvu, SKPd ja geograafilisi iseärasusi, sealhulgas territooriumi suurust, halvab see – sealhulgas kohaliku või piirkondliku tasandi olukorra tagajärjel – liikmesriigi hästi ettevalmistatud rahvusvahelise kaitse ja vastuvõtusüsteemi, sealhulgas lastekaitseteenused, või tagasisaatmissüsteemi niivõrd, et sellel võivad olla tõsised tagajärjed Euroopa ühise rahvusvahelise kaitse süsteemi toimimisele, või

b) **rändajate vahendina kasutamise olukord**, kus kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja soodustab või hõlbustab kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute liikumist välispiiridele või liikmesriiki eesmärgiga destabiliseerida liitu või liikmesriiki ning kui selline tegevus võib ohustada liikmesriigi põhifunktsioone, sealhulgas avaliku korra säilitamist või riigi julgeoleku kaitset. Määruse 2024/1359/EL (kriisihalduse kohta) artikli 1 lõige 4.

L

laps või alaealine – alla 18-aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt z.

liidese juhenddokument – tehniline dokument, milles täpsustatakse vajalikud nõuded, millele riiklikud juurdepääsupunktid või Europoli juurdepääsupunkt peavad vastama, et Eurodac-süsteemiga elektrooniliselt suhelda, ning milles on eelkõige üksikasjalikult esitatud Eurodac-süsteemi ja riiklike juurdepääsupunktide või Europoli juurdepääsupunkti vahel vahetatava teabe vorm ja võimalik sisu. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt v.

liikmesriiki jäämine – jäämine selle liikmesriigi territooriumile, kaasa arvatud piirile või transiiditsoonidesse, kus on avaldatud soovi rahvusvahelise kaitse taotluse esitamiseks või kus seda taotlust läbi vaadatakse. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 18.

lõplik otsus – otsus selle kohta, kas kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule antakse määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta)alusel pagulasseisund või täiendava kaitse seisund, sealhulgas taotluse suhtes selle mittelubatavuse tõttu tehtud keelduv otsus või taotluse suhtes selle kaudselt või sõnaselgelt tagasivõtmise tõttu tehtud keelduv otsus, mille suhtes ei kohaldata enam õiguskaitsevahendit käesoleva määruse V peatüki raames või mis on riigisisese õiguse kohaselt muutunud lõplikuks, olenemata sellest, kas taotlejal on õigus jääda käesoleva määruse kohaselt liikmesriigi territooriumile. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 8.

M

majutuskeskus – koht, mida kasutatakse taotlejate kollektiivseks majutamiseks. Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 10.

massiline sissevool — suure arvu konkreetsest riigist või geograafiliselt alalt pärit ümberasustatud isikute saabumine liikmesriiki, olenemata sellest, kas nende saabumine ühendusse oli omaalgatuslik või aidati sellele kaasa näiteks evakueerimiskava abil. Direktiivi 2001/55/EÜ (ajutise kaitse kohta) artikli 2 punkt d.

materiaalsed vastuvõtutingimused – vastuvõtutingimused, mis hõlmavad majutust, toitu, riietust ja isikliku hügieeni tarbeid, mida antakse mitterahalise toetusena või rahaliste toetuste või kupongidena või nende kombinatsioonina, ning samuti regulaarset toetust. Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 7.

menetlev ametiasutus – liikmesriigi kohtulaadne ametiasutus või haldusorgan, kes vastutab rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest ning on pädev tegema haldusmenetluse etapis otsuseid. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 16, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 15.

menetluslikke eritagatise vajav taotleja – taotleja, kelle võime kasutada käesolevas määruses sätestatud õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi on piiratud tema individuaalse olukorra, näiteks mõne haavatavuse tõttu. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 14.

märkimisväärne rändeolukord – rändesurvest erinev olukord, kus kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute sel hetkel asetleidva ja varasema iga-aastase saabumise kumulatiivse mõju tõttu on hästi ettevalmistatud varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteem saavutanud oma suutlikkuse piiri. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 punkt 25.

N

näokujutise andmed – digitaalne kujutis näost piisava lahutusvõime ja kvaliteediga, et seda saab kasutada automaatselt biomeetriliseks võrdlemiseks. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt r.

O

oht rahvatervisele – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 21 määratletud oht rahvatervisele. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 1.

otsingu- ja päästeoperatsioonid – Hamburgis 27. aprillil 1979 vastu võetud rahvusvahelises mereotsingute ja -pääste 1979. aasta konventsioonis osutatud otsingu- ja päästeoperatsioonid Määruse 2024/1351/EL (rändealduse kohta) artikli 2 lg 23.

otsingu- ja päästeoperatsioonid – 27. aprillil 1979 Saksamaal Hamburgis vastu võetud rahvusvahelises mereotsingute ja -pääste konventsioonis osutatud otsingu- ja päästeoperatsioonid.

P

pagulane – kolmanda riigi kodanik, kes põhjendatud tagakiusamishirm tõttu rassi, usu, rahvuse, poliitiliste vaadete või teatavasse sotsiaalsesse rühma kuulumise tõttu ja kes viibib sel põhjusel väljaspool kodakondsusjärgset riiki ja ei saa või kõnealuse hirmu tõttu ei taha saada nimetatud riigilt kaitset, või kodakondsuseta isik, kes viibib eespool nimetatud põhjustel väljaspool varasemat alalist elukohariiki, ei saa või kõnealuse hirmu tõttu ei taha sinna tagasi pöörduda, ja kelle suhtes ei kohaldata määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artiklit 12. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 1, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 5.

pagulased — Genfi konventsiooni artikli 1 punktis A määratletud kolmandate riikide kodanikud või kodakondsuseta isikud. Direktiivi 2001/55/EÜ (ajutise kaitse kohta) artikli 2 punkt e.

pagulasseisund – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku pagulasena tunnustamine liikmesriigi poolt kooskõlas määrusega (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta). Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 3.

pagulasseisund - kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku pagulasena tunnustamine liikmesriigi poolt. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 1.

pereliige 2024/1351/EL mõistes – järgmised taotleja pereliikmed, kes viibivad liikmesriigi territooriumil, eeldusel et perekond oli olemas juba enne taotleja või pereliikme saabumist liikmesriigi territooriumile:

- a) taotleja abikaasa või taotlejaga püsivas suhtes olev vabaabielukaaslane, kui asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt koheldakse vabaabielupaare kolmanda riigi kodanikke käsitlevate õigusaktide alusel võrdväärselt abielus paaridega;
- b) punktis a osutatud paari või taotleja alaealine laps tingimusel, et kõnealune laps ei ole abielus, sõltumata sellest, kas riigisisese õiguse tähenduses on kõnealune laps sündinud abielust või väljaspool abielu või on lapsendatud;
- c) kui taotleja on alaealine ja ta ei ole abielus, siis selle asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt tema eest vastutav isa, ema või muu täiskasvanu, kus asjaomane täiskasvanu viibib;
- d) kui rahvusvahelise kaitse saaja on alaealine ja ta ei ole abielus, siis selle asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt rahvusvahelise kaitse saaja eest vastutav isa, ema või muu täiskasvanu, kus rahvusvahelise kaitse saaja viibib;

Määruse 2024/1351/EL (rändealduse kohta) artikli 2 lg 8.

pereliikmed 2024/1346/EL mõistes – järgmised taotleja pereliikmed, kes viibivad rahvusvahelise kaitse menetluse ajal sama liikmesriigi territooriumil, eeldusel et perekond oli olemas juba enne, kui taotleja liikmesriigi territooriumile saabus:

a) taotleja abikaasa või temaga püsisuhtes olev vabaabielukaaslane, kui asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt koheldakse vabaabielupaare samaväärselt abielupaaridega;

b) punktis a osutatud paari või taotleja alaealised või täisealised ülalpeetavad lapsed, tingimusel, et nad ei ole abielus ja sõltumata sellest, kas riigisisese õiguse tähenduses on nad sündinud abielust või väljaspool abielu või on nad lapsendatud; alaealist käsitatakse individuaalse hinnangu alusel mitte abielus olevana, kui tema abielu ei oleks kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusega, juhul kui see oleks sõlmitud asjaomases liikmesriigis, võttes eelkõige arvesse seaduslikku abiellumisiga;

c) kui taotleja on alaealine ja ega ole abielus, siis asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt tema eest vastutav isa, ema või mõni teine täisealine isik, sealhulgas täisealine õde või vend; alaealist käsitatakse individuaalse hinnangu alusel mitte abielus olevana, kui tema abielu ei oleks kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusega, juhul kui see oleks sõlmitud asjaomases liikmesriigis, võttes eelkõige arvesse seaduslikku abiellumisiga; Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 lg 3, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 9.

piisav suutlikkus – suutlikkus, mis on igal ajahetkel vajalik, et viia läbi piiril toimuv rahvusvahelise kaitse menetlus ja määruse (EL) 2024/1349 alusel kehtestatud piiril toimuv tagasisaatmismenetlus või kohaldataval juhul riigisisese õiguse alusel kehtestatud samaväärne piiril toimuv tagasisaatmismenetlus. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 11.

põgenemine – tegu, millega asjaomane isik muutub pädevatele haldus- või õigusasutustele kättesaamatuks, näiteks

a) liikmesriigi territooriumilt ilma pädevate asutuste loata lahkumine põhjustel, mis on asjaomase isiku kontrolli all,

b) teavitamata jätmine konkreetselt rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskusest või elukohana määratud kohast eemalviibimisest, kui liikmesriik sellist teavitamist nõuab, või

c) pädevate asutuste ette ilmutamata jätmine, kui pädevad asutused nõuavad enda ette ilmutamist. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 17.

põgenemine – tegu, millega taotleja muutub pädevatele haldus- või õigusasutustele kättesaamatuks, näiteks liikmesriigi territooriumilt ilma pädevate asutuste loata lahkumine põhjustel, mis on taotleja kontrolli all. Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 12.

põgenemise oht – konkreetse juhtumi puhul esinevad konkreetsed põhjused ja asjaolud, mis tuginevad riigisisese õiguses kindlaks määratud objektiivsetele kriteeriumidele ja annavad alust

oletada, et asjaomane isik, kelle suhtes kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud menetlusi, võib põgeneda. Määruse 2024/1351/EL (rändealduse kohta) artikli 2 punkt 18.

põgenemise oht – konkreetse juhtumi puhul esinevad konkreetset põhjused ja asjaolud, mis tuginevad riigisisese õiguses kindlaks määratud objektiivsetele kriteeriumidele ja annavad alust oletada, et taotleja võib põgeneda. Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 11.

päritoluriik – kodakondsusjärgne riik või kodakondsusjärgsed riigid või kodakondsuseta isikute puhul varasem alaline elukohariik. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 13.

päritoluliikmesriik – Määruse 2024/1358 artikli 15, 18, 20, 22, 23, 24 ja 26 hõlmatud isiku korral liikmesriik, kes edastab tema isikuandmed Eurodac-süsteemi ja võtab vastu võrdlustulemused. Määruse 2024/1358 (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt e.

päringutabamus – Eurodac-süsteemis võrdlemisel kindlaks tehtud vastavus või vastavused infotehnoloogilises kesandmebaasi kantud biomeetriliste andmete ja liikmesriigi edastatud teatava isiku andmete vahel, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustust kohe kontrollida võrdlustulemusi vastavalt artikli 38 lõikele 4. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt j.

R

rahvusvaheline kaitse – pagulasseisund või täiendava kaitse seisund. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 5, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 3.

rahvusvaheline kaitse – määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punktis 3 määratletud rahvusvaheline kaitse. Määruse 2024/1350/EL (ümberasustamise kohta) artikli 2 punkt 2.

Rahvusvahelise kaitse kiirendatud läbivaatamismenetlus – määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikkel 35 punkti 3 alusel hiljemalt kolme kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast lõpule viidud menetlus, mida kohaldatakse artikli 42 lõikes 1 nimetatud juhtudel.

rahvusvahelise kaitse taotleja – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punktis 7 määratletud rahvusvahelise kaitse sooviavalduse, mille kohta ei ole lõplikku otsust veel tehtud. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 1 punkt a.

rahvusvahelise kaitse taotlus ehk taotlus – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud sooviavaldus liikmesriigilt kaitse saamiseks, keda võib käsitada pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundi taotlejana. Määruse 2024/1351/EL (rändealduse kohta) artikli 2 lg 3, direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 lg1, määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 12, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 7.

rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine – rahvusvahelise kaitse taotluse lubatavuse või sisuline läbivaatamine kooskõlas määrustega (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) ja (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta), välja arvatud menetlused vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks. Määruse 2024/1351/EL (rändealduse kohta) artikli 2 lg 5.

rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine – rahvusvahelise kaitse taotluse lubatavuse või sisuline läbivaatamine kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta). Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 9.

rahvusvahelise kaitse taotluse tagasivõtmine – rahvusvahelise kaitse taotluse sõnaselge või kaudne tagasivõtmine kooskõlas määrusega (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta); Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 6.

rahvusvahelise kaitse taotluse registreerimine – registreerimispädevusega asutus registreerib hiljemalt viie päeva jooksul pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise soovi andmed kooskõlas määruse määrustega (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikliga 27.

rahvusvahelise kaitse saaja – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kellele on antud määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punktis 4 määratletud rahvusvaheline kaitse. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 7.

rahvusvahelise kaitse saaja – isik, kellele on antud pagulasseisund või täiendava kaitse seisund. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 4.

rahvusvahelise kaitse saaja – isik, kellele on antud määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punktis 1 määratletud pagulasseisund või kõnealuse määruse artikli 3 punktis 2 määratletud täiendava kaitse seisund. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt h.

rahvusvahelise kaitse sooviavaldus – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku avaldus liikmesriigilt rahvusvahelise kaitse saamiseks kooskõlas (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punktiga 12.

rahvusvahelise kaitse äravõtmine – menetleva ametiasutuse või pädeva kohtu otsus tunnistada rahvusvaheline kaitse kehtetuks või see lõpetada, sealhulgas keeldudes selle pikendamisest kooskõlas määrusega (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta). Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 17.

rahvusvahelise kaitse äravõtmine – menetleva ametiasutuse või pädeva kohtu otsus tunnistada rahvusvaheline kaitse kehtetuks või see lõpetada, sealhulgas keeldudes selle pikendamisest. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 14.

raske kuritegu – õigusrikkumine, mis vastab raamotsuse 2002/584/JSK artikli 2 lõikes 2 osutatud kuritegudele või on nendega samaväärne, kui see on liikmesriigi õiguse kohaselt karistatav vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt p.

regulaarne toetus – taotlejatele perioodiliselt makstav toetus, mis tagab neile igapäevaelus minimaalse sõltumatuse ja mis antakse rahasummana, kupongidena või mitterahalise toetusena või nende kombinatsioonina, tingimusel et selline regulaarne toetus sisaldab ka rahasummat Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 8.

riigis seaduslikku viibimist tõendav dokument – liikmesriigi asutuste antud luba, millega lubatakse kolmanda riigi kodanikul või kodakondsuseta isikul viibida liikmesriigi territooriumil, sealhulgas dokumendid, mille põhjal lubatakse territooriumil viibida ajutise kaitse korra raames või seni, kuni väljasaatmiskorralduse täitmist takistavad asjaolud ära langevad, välja arvatud

viisad ja viibimise load, mis on välja antud ajavahemikul, mis on vajalik vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks käesoleva määruse kohaselt, või rahvusvahelise kaitse või elamisloa taotluse läbivaatamise ajal. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 13.

riigisisese õiguse alusel antud staatus humanitaarsetel põhustel – riigisisese õiguse alusel humanitaarsetel põhustel antud staatus, millega nähakse ette õigused ja kohustused, mis on samaväärsed määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artiklites 20 – 26 ja 28–35 sätestatud õiguste ja kohustustega. Määruse 2024/1356/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lg 1 punkt d.

riigis seaduslikku viibimist tõendav dokument – liikmesriigi asutuste välja antud luba, millega lubatakse kolmanda riigi kodanikul või kodakondsuseta isikul viibida liikmesriigi territooriumil, sealhulgas dokumendid, mille põhjal lubatakse territooriumil viibida ajutise kaitse korra raames või seni, kuni väljasaatmiskorralduse täitmist takistavad asjaolud lõppevad, välja arvatud viisad ja elamisload, mis on välja antud ajavahemikul, mis on vajalik vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks määruses (EL) 2024/1351 sätestatu kohaselt, või rahvusvahelise kaitse taotluse või elamisloa taotluse läbivaatamise ajal. Määruse 2024/1356/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lg 1 punkt u.

riikliku ümberasustamiskava kohaselt vastu võetud isik – isik, kelle liikmesriik on ümber asustanud väljaspool määruse (EL) 2024/1350 raamistikku, kui sellele isikule on antud riiklikku ümberasustamiskava reguleerivate normide kohaselt määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punktis 3 määratletud rahvusvaheline kaitse või riigisisese õiguse alusel staatus humanitaarsetel põhjustel määruse (EL) 2024/1350 artikli 2 lõike 3 punkti c tähenduses. Määruse 2024/1356/EL (Eurodac määruse kohta) artikli 2 lg 1 punkt c.

riiklik juurdepääsupunkt – määratud riiklik süsteem, mis peab sidet Eurodac-süsteemiga. Määruse 2024/1358/EL (Eurodc süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt k.

rändesurve – olukord, mis on põhjustatud sellest, et maa-, mere- ja õhuteed pidi riiki saabumisi või kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute taotlusi on nii palju, et võttes arvesse üldist olukorda liidus tekitavad nad liikmesriigis ebaproportsionaalseid kohustusi isegi hästi ettevalmistatud rahvusvahelise kaitse, vastuvõtu- ja rändesüsteemile, ning mis nõuab viivitamata meetmete võtmist, eelkõige käesoleva määruse IV osa kohaseid solidaarsuspanuseid; võttes arvesse liikmesriigi geograafilise asukoha eripärasid, hõlmab rändesurve samuti olukordi, kus saabub palju kolmanda riigi kodanikke või kodakondsuseta isikuid või esineb selliste isikute saabumise oht, sealhulgas juhul, kui selline saabumine tuleneb otsingu- ja päästeoperatsioonidele järgnenud korduvatest maabumistest või kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute ebaseaduslikust liikumisest liikmesriikide vahel; Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 24.

S

saatjata alaealine – alaealine, kes saabub liikmesriigi territooriumile ilma tema eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt vastutava täiskasvanuta, seni kuni selline täiskasvanu ei ole kõnealust alaealist tegelikult oma hoole alla võtnud; see mõiste hõlmab ka alaealist, kes on jäänud saatjata pärast sisenemist liikmesriikide territooriumile; Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 11, direktiivi 2024/1346/EL artikli 2 lg 5, määruse (EL) 2024/1348

(menetluse kohta) artikli 3 punkt 7, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 11, määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 11.

saatjata alaealised — kolmandate riikide kodanikud või kodakondsuseta isikud vanuses alla kaheksateistkümne aasta, kes saavad mõne liikmesriigi territooriumile ilma õiguse või tava kohaselt nende eest vastutava täisealiseta, seni kui selline isik on nad tegelikult oma hoole alla võtnud, või alaealised, kes on üksi jäetud pärast mõne liikmesriigi territooriumile saabumist. Direktiivi 2001/55/EÜ (ajutise kaitse kohta) artikli 2 punkt f.

solidaarsusreserv – nõukogu rakendusaktiga vastu võetud otsus, millega luuakse Euroopa iga-aastase varjupaiga- ja rändearuande põhjal eeloleva aasta rändeolukorra tasakaalustamiseks ja tulemuslikuks käsitlemiseks reserv rändesurve all olevate liikmesriikide solidaarsusvajadustele vastamiseks. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 12 punkt 1.

sotsiaalabi – toetused, mille eesmärk on tagada piisavate vahenditeta isikute põhivajaduste katmine. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 17.

sotsiaalkindlustus – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 3 lõigetes 1 ja 2 sätestatud sotsiaalkindlustusliigid. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 16.

sugulane – taotleja täiskasvanud tädi või onu või vanavanem, kes viibib liikmesriigi territooriumil, sõltumata sellest, kas riigisisese õiguse tähenduses on taotleja sündinud abielust või väljaspool abielu või on lapsendatud. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 9.

sõrmejälgede andmed – andmed kõigi kümne sõrme (kui need on olemas) vajutamise ja pööramise teel saadud sõrmejälgede kohta või latentsed sõrmejäljed. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt q.

T

taustakontrolliasutused – kõik pädevad asutused, kes on riigisisese õiguse kohaselt määratud täitma üht või mitut käesolevast määrusest tulenevat ülesannet, välja arvatud käesoleva määruse artikli 12 lõikes 1 osutatud tervisekontrolli. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 10.

taotleja – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse sooviavalduse, mille suhtes ei ole lõplikku otsust veel tehtud. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 4, direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 lg 2, määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 13, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 8.

terroriakt – liikmesriigi õiguse rikkumine, mis vastab ühele direktiivis (EL) 2017/541 osutatud kuritegudest või on sellega samaväärne. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt o.

toetatav liikmesriik – liikmesriik, kes saab kasu solidaarsuspanustest, nagu on sätestatud käesoleva määruse IV osas. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 19.

toetav liikmesriik – liikmesriik, kes annab või on kohustatud andma solidaarsuspanuse toetatava liikmesriigi kasuks, nagu on sätestatud käesoleva määruse IV osas. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 20.

tulemuslik kaitse ja tulemusliku kaitse tagaja - kolmandat riiki, kes on ratifitseerinud Genfi konventsiooni ja järgib seda kõnealuse kolmanda riigi kehtestatud erandite või piirangute piires, nagu on lubatud kõnealuse konventsiooniga, käsitatakse tulemusliku kaitse tagajana. Kolmanda riigi kehtestatud geograafiliste piirangute korral hinnatakse Genfi konventsiooni kohaldamisalast välja jäävate isikute kaitse olemasolu vastavalt määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele. Muudel kui lõikes 1 osutatud juhtudel käsitatakse kolmandat riiki tulemuslikku kaitset tagavana üksnes juhul, kui on täidetud vähemalt järgmised kriteeriumid:

a) isikutel on lubatud jääda kõnealuse kolmanda riigi territooriumile,

b) isikutel on olemas juurdepääs piisavatele elatusvahenditele, et säilitada rahuldav elatustase võrreldes vastuvõtva kolmanda riigi üldise olukorraga;

c) osutatud isikutel on juurdepääs arstiabile ja haiguste põhiravile selles kolmandas riigis üldiselt ette nähtud tingimustel,

d) isikutel on juurdepääs haridusele selles kolmandas riigis üldiselt ette nähtud tingimustel ning

e) tulemuslik kaitse on kättesaadav kuni püsiva lahenduse leidmiseni. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikkel 57.

turvaline kolmas riik – kolmandat riiki saab käsitada turvalise kolmanda riigina ainult siis, kui selles riigis:

a) ei ole mittekodanike elu ja vabadus ohus rassi, usu, rahvuse, teatavasse sotsiaalsesse rühma kuulumise või poliitiliste tõekspidamiste tõttu;

b) ei ähvarda mittekodanikke määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artiklis 15 määratletud tõsise kahju kannatamise reaalne oht;

c) on mittekodanikud kooskõlas Genfi konventsiooniga kaitstud tagasi- ja väljasaatmise eest ning väljasaatmise eest, millega rikutakse rahvusvahelises õiguses sätestatud õigust kaitsele piinamise ning julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise või karistamise eest;

d) on olemas võimalus taotleda ja, kui tingimused on täidetud, saada artiklis 57 määratletud tulemuslikku kaitset. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 57 lõige 1.

turvaline päritoluriik – kolmandat riiki võib käsitada turvalise päritoluriigina üksnes siis, kui õigusliku olukorra, õiguse demokraatlikus süsteemis kohaldamise ja üldiste poliitiliste olude põhjal on võimalik tõendada, et riigis ei toimu tagakiusamist määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 9 tähenduses ning puudub kõnealuse määruse artiklis 15 määratletud tõsise kahju kannatamise reaalne oht. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 61 lõige 1.

tuvastamine – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 6 määratletud tuvastamine. Määruse 2024/1356/EL (taustakontrolli kohta) artikli 2 punkt 3.

tähtnumbrilised andmed – tähtede, numbrite, erimärkide, tühikute või kirjavahemärkidena esitatud andmed. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt t.

täiendava kaitse saamise kriteeriumitele vastav isik – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes ei kvalifitseeru pagulaseks, kuid kellega seoses on ilmnenu mõjuv põhjus arvata, et asjaomast isikut ähvardaks päritoluriiki või kodakondsuseta isiku puhul varasemasse alalisse elukohariiki tagasipöördumisel reaalne oht kannatada määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artiklis 15 määratletud tõsist kahju, ja kelle suhtes ei kohaldata nimetatud määruse artikli 17 lõikeid 1 ja 2 ning kes ei saa või kõnealuse ohu tõttu ei taha anda ennast nimetatud riigi kaitse alla. Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 2, määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 6.

täiendava kaitse seisund – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku tunnustamine liikmesriigi poolt täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna kooskõlas määrusega (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta). Määruse (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 4.

täiendava kaitse seisund – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku tunnustamine liikmesriigi poolt täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna. Määruse (EL) 2024/1347 (kvalifikatsiooni kohta) artikli 3 punkt 2.

V

vastutav liikmesriik – liikmesriik, kes vastutab taotluse läbivaatamise eest kooskõlas määrusega (EL) 2024/1351. Määrus (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) artikli 3 punkt 20.

vastuvõtu erivajadustega taotleja – taotleja, kes vajab käesolevas direktiivis sätestatud õiguste kasutamiseks ja selles sätestatud kohustuste täitmiseks spetsiaalseid tingimusi või tagatise. Direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 14.

vastuvõtutingimused – direktiivi (EL) 2024/1346 artikli 2 punktis 6 määratletud vastuvõtutingimused. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 punkt 26, direktiivi 2024/1346/EL (vastuvõtu kohta) artikli 2 punkt 6.

vastu võetud isik – isik, kelle liikmesriik on vastu võtnud määruse (EL) 2024/1350 või väljaspool seda määrust kehtiva riikliku ümberasustamiskava alusel. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 punkt 27.

viisa – liikmesriigi luba või otsus, mida nõutakse selles või mitmes liikmesriigis läbisõiduks või viibimise eesmärgil sisenemiseks, sealhulgas:

- a) kooskõlas liidu õigusega või liikmesriigi õigusega antud luba või tehtud otsus, mida on vaja, et siseneda sellesse liikmesriiki eesmärgiga viibida seal rohkem kui 90 päeva;
- b) kooskõlas liidu õigusega või liikmesriigi õigusega antud luba või tehtud otsus, mida on vaja, et siseneda asjaomasesse liikmesriiki läbisõiduks või eesmärgiga viibida seal rohkem kui 90 päeva 180 päevase ajavahemiku jooksul;

c) luba või otsus, mis kehtib liikmesriikide ühe või mitme lennujaama rahvusvahelise transiidiala läbimiseks; Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 14.

vääramatu jõud - ebatavalised ja ettenägematud asjaolud, mis ei ole liikmesriigi kontrolli all ja mille tagajärgi ei oleks kogu igakülgselt hoolsusele vaatamata olnud võimalik vältida ning mis takistavad asjaomasel liikmesriigil täita määrustest (EL) 2024/1351 ning (EL) 2024/1348 (menetluse kohta) tulenevaid kohustusi. Määruse 2024/1359/EL (kriisihalduse kohta) artikli 1 lõige 5.

Õ

õiguskaitse – terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamine, avastamine või uurimine. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt n.

Ü

ühine isikuandmete hoidla – määruse (EL) 2019/818 artikli 17 lõigetes 1 ja 2 sätestatud ühine isikuandmete hoidla. Määruse 2024/1358/EL (Eurodac süsteemi kohta) artikli 2 lõike 1 punkt w.

üleandmine – artikli 42 kohaselt võetud otsuse rakendamine. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 21.

ümberasustamine – ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (UNHCR) suunamisel kolmandast riigist, kuhu isik on olnud sunnitud ümber asuma, mingi liikmesriigi territooriumile sellise kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku vastuvõtmine,

a) kes täidab artikli 5 lõike 1 kohaseid vastuvõtmise tingimusi;

b) kelle suhtes ei kehti artikli 6 kohased vastuvõtmisest keeldumise põhjused ning

c) kellele antakse rahvusvaheline kaitse liidu ja liikmesriigi õiguse kohaselt ning kellel on võimalik saada püsiv lahendus; Määruse 2024/1350/EL (ümberasustamise kohta) artikli 2 punkt 1.

ümberasustatud isikud — kolmandate riikide kodanikud või kodakondsuseta isikud, kes on olnud sunnitud eelkõige rahvusvaheliste organisatsioonide üleskutse tulemusena oma päritoluriigist või -piirkonnast lahkuma või on sealt evakueeritud ning kellel seoses olukorraga nimetatud riigis ei ole võimalik turvaliselt ja püsivalt tagasi pöörduda ning kes võivad kuuluda Genfi konventsiooni artikli 1 punkti A või teiste rahvusvahelist kaitset võimaldavate rahvusvaheliste või siseriiklike õigusaktide reguleerimisalasse, eelkõige:

i) isikud, kes on põgenenud relvastatud konfliktide või püsiva vägivalga piirkondadest;

ii) isikud, keda ähvardab tõsine oht langeda või kes on langenud inimõiguste süsteemse või üldise rikkumise ohvriks. Direktiivi 2001/55/EÜ (ajutise kaitse kohta) artikli 2 punkt c.

ümberpaigutamine – taotleja või rahvusvahelise kaitse saaja üleandmine toetatavast liikmesriigist toetavasse liikmesriiki. Määruse 2024/1351/EL (rändehalduse kohta) artikli 2 lg 22.